

УДК 378.377

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ

Кузнецова В. А.

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти
2 курс,

Миколаївський національний аграрний університет,
кафедри методики професійного навчання.

Керівник – канд.екон. наук, доцент Курепін В.М.

Розглядаються процеси трансформації професійного освіти та навчання під впливом інноваційних технологій. Аналізуються можливості створення інклюзивного навчального середовища для осіб з різними потребами та забезпечення рівного доступу до навчання. Досліджується роль цифрових платформ у підвищенні ефективності управлінських та оцінювальних процесів, зміцнення взаємодії між здобувачами освіти, провайдерами освіти та роботодавцями.

Ключові слова: інформаційно-цифрові технології, професійна освіта, набуті знання, трансформація, модернізація системи.

Адаптація освітнього процесу до майбутніх викликів передбачає формування у здобувачів освіти повного спектру навичок, умінь та компетентностей у сфері інформаційно-цифрових технологій. Очевидно, що зростання рівня цифровізації та технологізації буде потребувати у найближчому майбутньому значної кількості фахівців ІТ-сфери, а володіння цифровими навичками поступово стане базовою компетентністю кожного молодого спеціаліста [1]. Державна політика у сфері розвитку освіти спрямовує професійні заклади освіти на системний підхід до забезпечення високої якості підготовки здобувачів освіти як

компетентних користувачів інформаційних технологій, здатних ефективно сприяти швидкій цифровій трансформації країни.

Перед закладами професійного освіти постає завдання формування та розвитку у молоді здатності до навчання протягом життя, пошуку творчих ідей та нових знань, застосування набутих знань для визначення оптимальних та ефективних рішень життєвих та професійних завдань, володіння інформаційно-цифровими технологіями, ефективної командної взаємодії та комунікації.

Однією з найперспективніших можливостей у сфері освіти, навчання та розвитку робочої сили є застосування технологій для розширення освітніх можливостей молоді, особливо представників уразливих груп населення. Дослідження демонструють, що інноваційні технології, такі як штучний інтелект (ШІ), робототехніка та імерсивні технології, включаючи віртуальну та доповнену реальність (VR/ДР), здатні трансформувати навчальну середовище, освітній досвід та результати навчання. Ці технології створюють нові можливості для розвитку професійної освіти та навчання.

Реформування професійного освіти та навчання (ПОН) в Україні передбачає впровадження децентралізаційних механізмів та розвиток дуальних моделей, а також забезпечення розширених можливостей навчання для осіб з особливими освітніми потребами, зокрема ветеранів війни. Модернізація системи ПОН створює умови для дослідження шляхів інтеграції інноваційних технологій в освітній процес [2]. В умовах повоєнної економіки України виникає потреба у формуванні сучасної та гнучкої системи професійної освіти, орієнтованої на майбутнє.

Система професійного освіти повинна бути інклюзивною, забезпечуючи можливості підвищення кваліфікації та перекваліфікації для різних категорій здобувачів освіти, включаючи внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та інших осіб, які потерпіли внаслідок війни. Одночасно цифрові технології

виступають ефективними інструментами для подолання актуальних викликів, що стоять перед сектором ПОН в Україні.

Інноваційні технології радикально трансформують професійну освіту на глобальному рівні, сприяючи підвищенню залученості здобувачів освіти, оптимізації навчальних та управлінських процесів, а також модернізації методів оцінювання. Використання штучного інтелекту та технологій віртуальної та доповненої реальності забезпечує персоналізований, інтерактивний та захоплюючий освітній досвід, адаптований до індивідуальних потреб здобувачів освіти [3]. Ці інструменти відтворюють реальні сценарії, дозволяючи розвивати практичні навички у безпечній та економічно ефективній середовищі.

Для здобувачів освіти із обмеженими можливостями або складнощами в навчанні технології перетворення мови в текст, тексту в мову та інтерактивні симуляції надають альтернативні способи взаємодії з навчальним контентом та практичними завданнями. Завдяки цьому створюється інклюзивне освітнє середовище.

Роль технологій у професійній освіті та навчанні виходить за межі безпосереднього покращення навчального процесу для здобувачів освіти [4], оскільки вони також підтримують діяльність провайдерів ПОН, роботодавців та системи в цілому. Впровадження технологій сприяє зниженню операційних витрат та підвищенню ефективності комунікацій, що забезпечує більш тісну взаємодію між провайдерами освіти, роботодавцями та здобувачами освіти.

Акцент робиться на використанні цифрових інструментів, зокрема штучного інтелекту та технологій віртуальної та доповненої реальності, які забезпечують персоналізований та інтерактивний освітній досвід, моделювання реальних професійних сценаріїв та розвиток практичних навичок у безпечній та економічно ефективній середовищі.

Це дозволяє формувати інтегрований та релевантний освітній досвід, здатний зменшувати розрив між навчальними програмами та потребами ринку праці [5]. Крім того, цифрові платформи та системи на базі штучного інтелекту оптимізують процеси оцінювання та підтвердження кваліфікацій, підвищуючи їх ефективність та прозорість.

Отже, трансформація професійного освіти та навчання за допомогою інноваційних технологій сприяє комплексному удосконаленню освітнього процесу, забезпечуючи підвищену залученість здобувачів освіти, персоналізацію навчання та інтерактивність освітніх практик. Інтеграція цифрових інструментів, зокрема штучного інтелекту та технологій віртуальної та доповненої реальності, дозволяє моделювати реальні професійні сценарії, створюючи безпечну та економічно ефективну середу для розвитку практичних навичок. Використання таких технологій також сприяє формуванню інклюзивного освітнього середовища, де забезпечується рівний доступ до навчання для осіб з різними потребами та можливостями. Крім того, цифрові платформи оптимізують управлінські та оцінювальні процеси в ПОН, підвищуючи ефективність взаємодії між учасниками освітнього процесу та роботодавцями, що сприяє більш тісній інтеграції освіти і навчання у виробничі процеси економіки України.

Джерела інформації:

1. Курепін В. М., Марченко Д. Д. Адаптація молодих спеціалістів-менеджерів в умовах цифровізації кадрової політики об'єктів господарювання. *Modern Economics*. 2025. № 50(2025). С. 95-102. DOI:[https://doi.org/10.31521/modecon.V50\(2025\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V50(2025)-13).

2. Бацуровська І. В., Кашина Г. С., Курепін В. М. Інтеграція сучасних освітніх технологій, системи якості вищої освіти та принципів безпеки життєдіяльності у підготовці фахівців. *Перспективи та інновації науки. Серія : Педагогіка. Психологія.*

Медицина. 2025. № 3(49). С. 119-136. URL:
<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20873>.

3. Іваненко В. С., Курепін В. М. Подолання кризових явищ у аграрній сфері за допомогою технології доповненої реальності. Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування : матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., присв. 90-річчю з дня народження професора Г. П. Жемели (м. Полтава, 30 верес. 2023 р.). Полтава : ПДАУ, 2023. С. 224-226. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15512>.

4. Dotsenko N., & Kurepin V. (2024). Online learning tools as an instrument for digital transformation of engineering education. Traditions and new scientific strategies in the context of global transformation of society. Baltija Publishing, 2, 53-94. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-406-1-20>.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17407>.

5. Kurepin V., Pindera M. Development of communicative competence of teachers of the cycle of professional and technical training of future specialists in agricultural engineering // Język i kultura ukraińska we współczesnej humanistycznej przestrzeni czasowej: aspekty komunikacji międzyjęzykowej i kształtowanie kompetencji komunikacyjnych współczesnego specjalisty : zbiór materiałów międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji internetowej 21 lutego 2024 r. = Українська мова та культура в сучасному гуманітарному часопросторі: аспекти міжмовної комунікації та формування комунікативної компетентності сучасного фахівця : матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Ломжа – Ірпінь, 21 лютого 2024 р.). Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. Ірпінь : Державний податковий університет ; Ломжа : MANS w Łomży, 2024. С. 231-242. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17423>.